

Илија Станојевић
Скадарска

Београд

ПРИВРЕДНО-КУЛТУРНИ ЛИСТ ДЛДС ВАЉЕВА

ИЗЛАЗИ СВАКЕ НЕДЕЉЕ
Власник: ПЕТАР ТОДОРОВИЋ
 председник Удружења Привредника.
 ТЕЛЕФОН ВР. 21.

Број 40.

ПРИВРЕДНО-КУЛТУРНИ ЛИСТ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР

Главни уредник: НЕД. С. САВИЋ учитељ у пензији

ПРЕПЛАТА:
 за 6 месеци 25 дин.; за годину 50 дин.;
 за иностранство 100 дин.
 Огласи по тарифи. Чек. рачун бр. 53.733.

Година Ш

ПОЉОПРИВРЕДНА ИЗЛОЖБА У ВАЉЕВУ

Данашњи дан, 12 октобар, је један дан светковине пољопривредника ваљевске области. Ваљевска пољопривредна подружина, удружене са живинарском и пчеларском подружином приређује пољопривредну изложбу у сали и у дворишту начелства среза ваљевског. Према програму, који су објавили изложу се: од стоке: бикови и јунице, све врсте воћа, пчеларски производи и справе, све врсте живине. Средства, која су била приређивачима на расположењу, нису допуштала, да се ова изложба прошири и на све остале пољопривредне производе, производе ратарства, градинарства и сточарства, што је за жаљење, али ипак видије, да се данас изложу неки више изложи до сада у Ваљеву, како излагани, а оди пчеларства и живине у већем обиму.

За додгајиваче предвиђен је знатан број награда, тако је за воће и стоку предвиђено 88 награда поред похвалница, за пчеларске производе предвиђено је 13 награда и већи број похвалница, за излагаче живине 35 награда, међу којима су и награде Џ. В. Краља: стабло родаланда, стабло фавелолки и два стабла белих легхорна; и награде, које даје управа срезе пољопривредне школе по одређењу Краљ. банске управе Дринске бановине: три плована пеконшке расе и три петла чисте плимес-рок расе. Поред тога издаће се већи број похвалница.

Рекли смо, да је данашњи дан изложбе дан светковине пољопривредника ваљевске привредне области. Изложбе то јесу и оне то треба да буду. Племенито такмичење међу пољопривредницима даје подстрему за све бољи и интезивнији рад; они који су заостали, имају прилике да се од својих највећих суграђана поуче бољему, а стручњацима се ту даје прилика, да упознају и прате стање појединих пољопривредних грана, да констатују иде ли се и у колико напред ишта ваљево поправљати. У оште изложбе су смотре, које дају импулса за ширу иницијативу појединача, државних власти привредних удружења за рад на привредном пољу, а ближи додир међу самим земљорадничима само повољно утиче на буђење свести о потреби ве-

ћег, бољег и енергичнијег рада на селу и о потреби удружења у разна друштва и задруге.

Од нарочитог су пак значаја изложбе у садашњој фази опште привредне и пољопривредне кризе, која је обухватила цео свет па и нашу државу, те се на све стране траже излази из те тешке ситуације, која погађа масе народа, а не само појединце. Несумњиво је, да се мора полазити другим правцима у пољопривредној производњи, то захтева и преоријентација опште народне привреде. Данас и наш земљорадник мора производити оно што му се најбоље исплаћује. У опште узев попушта се у ратарској производњи, да би се јаче базили на поједине сточарске гране, нарочито живинарство и на воћарство. Шљиварска криза, која је највише погодила баш ваљевску област услед појаве штитастих врста на шљивама и садање прилике на воћарском тржишту отвориле су очи многом пољопривреднику и указале му, да и друге врсте воћа, а нарочито јабука може дати лепу ренту. Јабука је ове године достигла невероватно високу цену од 2 до 3 динара по килограму, само се траже трговинске сортне: будимка, колачара, стрека и т. д.

Ипак би било неоправдано напуштати шљиву. Шљиваре треба обнављати, само се од сада они морају неговати слично виновој лози т. ј. редовно прескати против штитастих врста, све док иста сасвим не исчезне, редовно окопавати, гране проређивати, маховину и лишавати чистати. У нашим шљиварима лежи знатан део богаства а наша је држава прва шљиварска земља на свету, па тај положај срећно условљен повољном климатом и тереном, не сме се губити.

Да видимо сада макар, у кратко, како стојимо с појединим пољопривредним гранама у ваљевској области, те да и читоци добију што вернију слику о садањем стању пољопривреде. Сточарство Просечна вредност извоза живе стоке за последњих пет година (1924—1928) из наше државе износила је скоро милијарду динара, а сирових производа преко милијарде (1,168,936 825 дин.) укупно, преко две милијарде динара, а то је око трећину

укупног извоза. Од тога на са-
мо живинарство (јаја, перје, живи-
ва и заклана живина) отпада
око 700 милиона 30%, отуда
је и сама перната живина ве-
жа: чинилац наше народне привреде.

Ваљевска област пространа је 2457,8 квадратних километара и има 133984 становника, а у област рачунамо пет срезова: ваљевски, подгорски, колубарски, посавски и тамнавски.

Обраћене површине било је 152146 ха, (61,90%) ливада 26877 пашњака 14946 ха.

У тој области било је крајем 1928. године.

	У Југославији		
	На кв. килом.	На сто станив.	На кв. килом. 100 ст.
Коња	4780	1,94	3,57
Говеда	42871	17,44	32—
Овца	74509	30,31	55,61
Коза	5843	2,38	4,36
Свиња	44814	18,23	33,45
Живи	215652	87,72	116,93

Као што се види бројно стање стоке, сем коња, оваци и коза, прелази државни просек.

По срезовима стање је овакво:

ПРОСЕЧНО НА 1 КВАДРАТНИ КИЛОМ.

Срез Коња Говеда Свиња Оваци Живи

Ваљевски 1,61 5,21 11,09 42,26 79,93

Колубар. 0,87 17,11 12,81 20,26 89,30

Подгорски 1,39 19,12 24,41 65,71 122,34

Посавски 4,01 14,91 20,87 13,45 92,55

Тамнавски 5,65 45,81 53,52 27,52 152,89

Највише тако има срез тамнавски, па подгорски, па за њима остали.

Према статистици од 1924. год. примећује се опадања броја у ваљевској области код свиња и оваци и говеди (1,77%), а пораст код коња и живине.

О пчеларству да за сада кажемо само толико, да је ваљевска област, а посебице срез подгорски кошницима најбогатија област државе, али на жалост то није и квалитетивно, јер кошница с покретним саћем има само 16%.

Обновљена Ваљевска пчеларска подружина има дакле широко поље рада.

Воћарство. У Југославији је воћарство највише развијено у Сев. Србији, а најмање у Црној Гори, Терен и клима предређени су на воћарство, нарочито у пређ. областима ваљевској, ужиčкој, чачанској. Али је воћарство у опању. Од 84,147,672 стабала у 1922. год. свело се на 70,190,016 стабала у 1928. год. Највише су страдале шљиве, број шљивових дрвета опао је од 60,958,902 (1822. г.) на 48,801,708 у 1927. год., а шљиве чине 68% од свих наших воћака. Извоз свих шљива је опао од 66392 тоне у 1923. години на 24366 тоне у 1928. год. или од 344 на 128 милиона динара.

Ваљевска област имала је у 1928. год. свега 4,302,248 шљива и 100198 јабука.

Вредност извоза воћа свежег сувих шљива и пекmezа износила је у 1928. год. око динара 250 милиона, што чини око 4% целокупног извоза, само што је та сума расподељена на уже чисто воћарске области, у које спада и област ваљевска.

За унапређење воћарске трговине у овим крајевима од велике би вредности биле воћарске задруге, сличне онима у Ариљу и Качулицама, а за обнову воћњака потребан би био велики расадник негде у центру области ваљевске, и помоћ приватним расадницима у колико би било.

Ваљевска пољопривредна подружина основана 1897. год., пчеларска подружина основана је 1920. год., а живинарка ове године. Све ове подружине чине оно што могу с обзиром на недовољна срећства, којина располажу, више добром вољом својих чланова, који за свој труд не добију никакву награду, па стога нека им буде њихов труд награда бар наша захвалност.

Исто тако дугује се захвалност Министарству Пољопривреде, која је ову изложбу помогла са 15000 дин., Краљ. банској управи Дринске бановине која је пољопривредну пчеларску подружину помогла са 16000 дин., Срп. пољопривредном и Срп. пчеларском друштву, који су изложбу помогли наградама у справама и књигама.

А. Г. Јовановић

Освећење Официрског дома у Ваљеву

Ваљево данас добија једну монументалну грађевину. Данас се освећава Официрски Дом, који је подигнут трудом и напором г.г. официра ваљевског гарнизона. Он је најлепша и најхигијенскија града за јавне склопове, концерте и забаве у нашем Ваљеву, који ће служити за научно васпитање официра и за ширење међусобних добрих односа између грађана и официра.

Да би се дошло до овога Дома, који краси нашу варош, потребно је да се осврнемо и да видимо напоран рад и средства г.г. официра, којима су располагали док су дошли до истога.

Идеја о подизању официрског дома јавила се један дан, али се је дефинитивно формирала 1928. год. када су почеле да се чине и припреме: израдују цигле, довлачи грађа, шљунак, песак културно

1928. и 1929. год израдено је 400.000 ком. цигла, за чије печење су официри дали око 350.000 метара дрва. Сви официри ваљевског гарнизона 3 м. дрва, остали гарнизони дали по 1½ метар.

Официри из резерве дали су по 100 дин.

Први радови, копање темеља, почели су 1. августа 1929. год. и већ у новембру те године дом је дошао под кров.

Радна снага била је у главном војничка, сем два мајстора. План за ову зграду израдио је инжињер г. Вељко Милошевић из Београда а по жељи изјављеној из управе дома.

Предрачунска сума, поред тога што је предвиђено да радна снага буде војничка, да се имају цигле, шљунак, песак, довлачење есталог материјала својим преносом, била је 1.700.000 дин.

Управа официрског дома имала је 205.000 дин. и са том сумом почела издање.

Рачунало је се на помоћ свију фактора: државних, самоуправних, грађанства.

Помоћ до сада добивена је: од разних државних установа 150.000.— од самоуправних и општина 70.000.— од банака из Ваљева 13.500.— од грађанства из Ваљева 50.760.— од официра у новцу 26.487.—

Зграда има следеће просторије: салу, трпезарију, читаоницу, собу за шах, б соба за издавање, стан за хотелијера од 3 одељења, 3 салона за више старешине, купатило, кујну подрум, башту и т. д.

У згради има парно грејање и електрично осветљење.

За довршење зграде начињен је зајам код Хипотекарне Банке и појединих фирм за намештај, чија је отплата осигурана чланским улогом и домским приходима.

За израду овог дома највише је се заузeo командант дивизије ћенерал г. Влад. Белић, који је руководио пословима, а управни одбор споразумно са њим извршавао све послове.

Зграда ће бити освећена данас у 11. часова са овим програмом свечаности:

1. Богослужење
2. Говор команданта Дринске Див. Области, Дивиз. ћенерала г. Владимира Белића.

3. Говор Претседника Управног Одбора Официрског Дома, Артиљ. Бригадског ћенерала г. Владимира Митића.

4. Закуска — за време закуске концертираће војна музика 5 пеш. пук. „Краља Милана“.

Вечерас управни одбор приређује забаву у 21. час, коју треба да посете сви позвани грађани са својим породицама, те да се поред лепог провода у хигијенској сали, на тај бар начин захвалимо нашим официрима на жртвама које су за Ваљево учинили.

„Глас Ваљева“ честитајући Управном Одбору Ваљ. Официрског Дома, отварање овог лепог споменика официрске енергије и љубави спрам нашега места, жели да њихов Дом буде магнет, који не привлачи у себе све интелектуалне и националне снаге наше вароши на заједнички рад у корист наше миле Отаџбине.

Н. С. С.

ЗЛАТНИ ДИНАРИ

Инострана осигуравајућа друштва измислила су: да им се премије плаћају у златним динарима!

И ако ни законом о осигуравајућим друштвима, који је празан и јатан, није тако осигурање допуштено, нити је наша валута регулисана на тој основи, ипак су иностранци пожурили да искористе једну празнину, на супрот изричним наредбама министарства, којима је та непоштена валутна операција оглашена за недопуштену.

Ми износимо само овај један детаљ, од многобројних мазофларија тих иностранца, да би и на њему убедили Министарство Трговине и Индустрије, да је час пре потребно донети један детаљан и исцрпан закон о осигурању, којим ће се стати на пут разноврсним злоупотребама иностранца.

Јер је збиља једна од великих злоупотреба, кад се иностранцима допусти да они самовољно и у скла-

ду са својим интересима, а на штету наше сопствене валуте, приређују страшна и недопуштена валута вршљања.

Овај само пример довољан је да се пожури са законом о осигурању, за који смо ми пропустили читавих дванаест година и за то поднели нечувену штету.

Крајње је време да те колосалне штете престану.

Драгиша Лапчевић

Музј за хигијену у Београду

II

Друга зграда је много занимљива, ту се пробави највише времена.

Како јујете лево и десно на оба зида ходника налазе се слике разноликог и врло поучног садржаја. У прошлом чланку изнео сам од колике је важности кретање. Пре него ли почнем са излагањем чemu сам се све научио, у овом одељењу треба да напоменем, и то нарочито ради „лепшег пола“, да један француски чувени лекар тврди: „Францускиње почињу да ружњају из године у годину и то једино због излежавања—лењости“.

Одмах десно крај врата стоји табла са натписом: „Употребите не-радне дане на путовање и телесно вежбање“.

На сликама је приказано разнолико телесно вежбање, највише гимнастика. Заиста из истих видимо да треба имати справа — па Боже мој „без алата нема заната“ — а кад се зна да је „Здравље највеће богатство“, зар има изговора да се не може наћи новац ради набавке справа којима немо телесно ојачати.

Треба вежбати све делове тела па су зато и вежбања разнолика: скок у висину, међусобно бацање кугле, скок у даљину, пробацивање лопте испод ногу, прегибање тела, ношење палице на прсту, пресекање клупе, гурање „четвороношке“, ходање, пресекање, прелазак брвна — дугачке мотке, бацање дискоса и копља, вежбе на реју, барнама, пливати, скок у висину са моткама, бацање ѡулета, скок у даљину, трке; а најзанимљивији је рад у школској башти; грађење каменог врта (као у Црној Гори), каналисање баре, посао око раних леја, берба црвених патлицана и тд.

Лепи бели зуби, и једној слици, опомињу нас да негујемо, чистимо, зубе свако јутро и вече.

Мене телесних облика у току живота.

У току живота мењају се међусобно размере појединих делова тела. Тако на пр.: износи дужина главе новорођенчeta $\frac{1}{6}$ а код одраслог $\frac{1}{8}$ дужине целог тела; ноге новорођенчeta $\frac{3}{8}$ а одрасле ос $\frac{1}{2}$ телесне дужине.

Жене треба да упамте: од напора при дизању тешких терета може се материца код жена померити или спустити (пала материца—струна). Ко згурено седи спречава себи дисање и оптицање крви и стешњава своје органе за варење.

Ко дуго седи спречава крвоток у карлици и изазива лабавост мишића карлице.

Дуготрајно стање на ногама изазива често златне жиле и дустабан.

Често клечање може изазвати запаљење слузокоже чауре која обухвата чашицу (приликом рибања пастоса).

Станови преоптерећују домаћину и послугу, ако су велики и на великој висини (вишеспратници): домаћица у четвртом кату утроши 2,2 милиона метеркилограма снаге више него она у приземљу, 1 мкгр. (метеркилограм) је урошена снага која би била потребна да 1 кгр. дигне 1 метар високо. То је од прилике исто толико као да сваке године пртљаг од 5 кгр. попне на високу планину Еверест четири пута, ($4 \times 8884 = 35.536$ метара). Ходник 30 м. дуг двеста пута дневно прелази значи исто што и годишње про-

пешачити 438 км. (пруга Београд—Загреб).

У животу жена подноси више тетра од човека, док се последњи оптерећава позивом и породицом дотле је жена оптерећена материнством, позивом и домаћинством.

Колико жена више изведе рађајући и одржавајући.

Од рођења до 18 године живота стече жена 50 кгр. телесне тежине.

Око две тежине свога тела изда жена од 18—45 година живота на одлив крви при месечном прању.

Око три тежине свога тела изда жена од 18—45 година живота ако роди и одоји шесторо деце. У рачун се узима и месечно прање за то време.

При сваком порођају изда жена у виду детињег тела 3 кгр., постельца повећане материце и за губитак крви по 1 кгр., 3 кгр., свега б кгр., пораст детиње тежине дојењем б кгр. — код б деце 72 кгр., у међувремену свако месечно прање од 17 г. по 2 кгр. 31 кгр., одлив крви при прању 12 пута годишње 170 гр., 2 кгр.. за 27 год 54 кгр.

Чел. Михаиловић.

О МЛЕКУ

наставак

Као што смо напоменули, без тешњег додира између производијач — сточара — и потрошача, нема сигурне контроле.

Ако желимо здраво и добро млеко, онда контрола истога протеже се преко варошког реона до самог места становља производијача млека.

Да би могли имати, у ствари, здраво и чисто млеко требало би ово урадити:

1.) све производијаче млека обавезати да имају чисту, видну (али не сувише) штalu; ћубриште да је удаљено од штале, здраву сточну храну и чисто појило.

2.) стока коју музео мора бити здрава, нарочито да нема туберкулозу, запаљења вимена, катар црева, запаљење материце и т. д.

3.) у нарочитим и чистим судовима има се музти и са највећом чистотом преносити млеко, за продају.

4.) укућани, а нарочито особа која се бави мужом, мора бити подпунно здрава.

5.) у овд. Дому Народног Здравља а уз субвенцију општине и помоћи приватних лица, установити одељак са сталну контролу млека.

Било би згодно, када би се, једнога дана, скupили, на ваједнички договор и потрошачи и производијачи.

Горе изложени план, послужио би као база — основа — за један детаљан план.

Збиља, постоји закон о надзору над животним намирницама, али налазим да је много боље, сигурније и успешније, да ми сами свршимо овај посао, који се на kraju kрајеватиче наше и нашег здравља.

У случају, да од овог договора не може бити, ништа, онда је лако применити закон.

Налазим и довољно не могу да нагласим, да се једном требамо отрести онога „бриго моја пређи на другога“. Убеђен сам да ће веће и стварније користи бити ако сваки потрошач и производијач буду имали

Бећа и строжија контрола неможе бити ако сваки потрошач стане захтевати.

Верујем да савесни производијач немогу и неће бегати од овога.

Ако успео да остваримо горе изложени план, прво ћемо користити себи и своме здрављу а затим олакшати, знатно, посао надзорним властитима.

Пододбор Црвеног Крста и Пољопривредна подружина требали су да организују овај договор између млекара и потрошача и да по воде акцију.

Ко буде противу овога изнеће своје разлоге на овој конференцији:

Dr Живковић.

Са пољопривредне изложбе у Чачку

Чачанска окружна пољопривредна подружина са пчеларском подружином, приредила је 5. октобра т. г. изложбу стоке, воћа, поврћа, ратарских производа, живине и пчеларских производа.

То је била управо једна смотра пољопривредног напретка пређашње области (округа) чачанског. Ко те крајеве познаје од пре тридесет година, могао је констатовати видан напредак, а нарочито су напредовали говедарство и пчеларство, а у билој производњи воћарство и повртарство. Изложба живине није могла задовољити, ни по броју изложених грла, ни по квалитету, те би у томе правцу требало живље ради.

Нарочито је задовољила пчеларска изложба. На њој је било 61 излагача са преко 400 предмета, Разних медова било је изложено 60. власника 45, био је изложен у доста примерака мед у саћу и у тзв. „боксезима“, разних слатка, компота, колача, преко 50 предмета.

На изложби је продавана књижница „Мед, као храна и лек“ од М. В. Поповића, свештеника и др. Д. Миловановића, лекара, издање Чачанске пчеларске подружине. Та подружина данас има 174 редовна члана са 2616 кошница, а основана је 1926. год. са девизом: „Не може се жети, где се није сејало“. Приређивање пчеларске изложбе било је потпомогнуто од разних државних и приватних установа са 16753 динара.

Чачак је постао последњих година један од привредних центара. У њему се налази млекарска и виноградарска задруга, у његовој

ДОПИС ИЗ НАРОДА

Дрен, 25-IX-1930. год.

Лепа је наша земљица, ова благословена предратна Србија. Сваки њен кутак је достојан пера неумрлог Јанка Веселиновића и велика је штета што он није доспео да сваки крај опише коа што је описао своју Мачву и оцртао људе и живот у њој. И наша ваљевска Посавина, жали што нема свога Јанка Веселиновића, који би је описао, како лепоте овога краја, тако и народ у њему. А имало би се шта описати. Ето на пример описати наше село Дрен вредно би било труда и пера, ако не Јанка, оно бар свакога данашњег дописника новина, који лете по варошима и варошицама те лове сезије, а не сета се да зађу кроз наша села, која су пуна идиле и романтике, као и стварности, пред којом не треба очи затварати...

Да бар који дописник или сарадник сврати у наше село дивно би се како лепоти и богаству нашег села а имао би и да види вредних и напредних наших људи, који због своје скромности нити су чувани нит виђени даље од наше најдуже околине. А то је општа штета у културном просветном погледу. Стога хоћу у неколико речи да прикажем у „Гласу Ваљева“ једног нашег домаћина који у својим старим годинама даје примера млађим људима како треба радити те да се у времену ове материјалне кризе остане живо.

Од старине је чувен дом Јовичића из Дрена из кога су предњачили људи богаством тако и радом. Паја Јовичић био је народни посланик у предратној нашој народној скупштини. Кад је он био старешина задруге, била је то велика, најпредна и чувенја задруга у целом ваљевском округу Ратови су ученичи своје те су се многе задруге изделиле, Јовичићи. Сада има више кућа и Богу хвала свима сви су и мона... Падају... паје Јовојин, син Паје Јов.

Жовојин је веома преко 60 година али врло држени. И ако је издржано све ратне тегобе, здравље га добро служи те је и сада одличан радник. Његова вредна слуга за пример нама млађима. Тако, Жовојин је од неких његових мочвара, које је каналисао направио родне њиве и направио два рибњака, који му леп приход доносе. Подигао је леп виноград и у њему вилу — чардак, са кога са далеко види. А што је најглавније на свом имању подигао ја чесму са којом се служи школа, црква, судница здравствена задруга, један део села као и путници и пролазници. Ту је и купатило. Није баш модерно али врло добро је дошло за народ овога села, где се свак може окунати и са себе рђу спрати. У винограду је посадио дудове, провртио их па кроз њих прорутио винову лозу, те ће тако имати лозу која ће црпети храну из дудовог стабла. То је велики видео у свету за време рата и да таке лозе многе рађају.

Уређење Жовојинове куће служи за пример. Свemu је како у кући и око куће за пример и углед....

Изнес ово да заинтересујем наше дописнике и новинаре, те да зађу по забаченијим селима те да прикупљају и описују људе, које треба истицати за углед, јер је моје перо слабо зату свар.

Госп. уреднику квала на гостопримству. Дај Боже да му се у нашем дому одужимо. Не. ко.

МАЊЕ ХВАЛЕ, ВИШЕ РАДА

Дигнуте главе, пркосног достојанства које претећи узвикује: Ми смо културан народ, ми јуришемо ка највећем нивоу културном, тежећи да себи прибавимо место међу најмодернијим народима. Ми смо сопственици младе културе, али зато напредних и рационалних појмова; ми смо персонификација једног прогресивног словенског племена, које тражи своју реч, своје право културног човека. Ми смо горди наше културне тековине, које нас запајају савременим појмовима, челиче наше енергије и бетонирају стазе нашег културног национализма.

Тим речима ми се приказујемо страницима и прибављамо себи културну репутацију. Дивна је садржина тих речи, али и илузија је ту. Зар не, објективни критичар? Поносни смо, између остalog, што свако место располаже са народним универзитетом, чија је делатност запечаћена на записнику једног грађанског скупа и са споштовањем пријат фабулама прашљивих архива, да их агилније и напредније генерације прочитају и глорификују рад својих дедова; наш је понос и у радио-апаратима, кроз чије гласоврнике уживамо у каквој фантастичној романси, чији „умиљати“ гласови парају наш осетљив слух. Да, ми смо горди, јер смо били смели да себи прикачимо онај звучни епитет „ми смо културан народ.“ Не, не, ми смо још народ са ниском културом, који не треба да се заноси и запаја плодовима своје богате маште, која верујем да је природна особина словенског типа.

Стога, морамо одбацити сваку илузију и поћи другим правцом, да би постигли жељени циљ. Пре свега, уложити све напоре да се подигне народно благаство, у ширем привредном смислу. Јер, специјално за наше прилике, потребно је створити јаке финансијске изворе, који ће омогућити народним слојевима удобнији лакши живот. А зато му треба дати услова: створити му добре путеве, што је за њега од великог значаја, подизати пољопривреду на бази рационалне обраде, установити више пољопривредних расадника и угледних добара, упућивати омладину у пољопривредне школе, која ће их припремати у духу савремених потреба лечити наше запуштене пијаце, поправљати квалитет привредних производа. То су неколико наших потреба од капиталног значаја, то је материјал за стварање народног благаства, које би имало за последицу потенцирање привредне а уз то и финансије и кредитне моћи наших народних слојева. А кад будемо задовољили те важне потребе, без којих се не можемо надати никаком успеху на пољу културе, ми ћemo имати јак темељ за подизање муниметалне зграде духовне културе од које можемо очекивати сјајне плодове. Јер тражити некакве аспирације у смислу културног образовања и ижицијативе на његову психу без његове спонтане интенције, искуство нам је доказало да су то напори узалудни и без иаквих позитивних и видних резултата? народни слојеви су у борби за своју егзистенцију, они су у борби да отклоне разорне последице које су изазване ратним недаћама, они су потиштени материјално, и отуда долази и њихова душевна депресија и индиферентност за неки културни полет. Зато, пре свега, морамо испробаним и новим средствима отклонити све те препреке да би створили чисту стазу за културни напредак.

А дотле одбацимо све илузије и сугестију наше бујне маште: „ми смо културан народ“, па прегнimo енергично напред са девизом, мање хвале више рада.

Душан М. Трипковић.

ЛЕЧИТЕ МЕТИЉАВУ СТОКУ

На овд. градској кланици, запажено је да је врло велики број стоке метиљав. Не само да су говеда и овце метиљаве, него је наложен метиљ и код коза и свиња. Најбоље је лечити метиљаву стоку, сада у јесен. Овакав начин лечења је сигурнији, стока добије у тежини, код оваца, вуна је боља и увек се ојагњи на време. Свису лекови добри „Дистол“, „Метиљин“ или „Апизол“. Главно је да се стока лечи од метиља.

Предње се доставља заинтересованим ради знања и управљања.

Из живота старијих Ваљеваца

пише: Лука Лазаревић.

Љуб. П. Ненадовић

Вратио се Јуба Ненадовић са школовања у Немачкој. Дошао у Бранковину. Рођаци се поносе тиме. Сељаци долазе да виде Протина сина, да чују од њега како живе далеки туђинци. Јуба им прича, прича много и лепо. Казује о великом варошици, о високим и лепим кућама, о фабрикама; прича о селима у немачкој да су већа и лепша од Ваљева, о обрађеним њивама, на којима нема ни грма ни трна а лепом, чистом оделу и на одраслима и на деци, о чистоти и реду у кући, о добрим путовима....

Људи слушају, чуде се, али и мисле, опет је боље у нас, јер је наше, јер су тако живели и дедови наши, па је добро било.

Кад стаде Јуба причати о жељеници о којој дотле нико од сељака није чуо, зачуде се људи од чуда. Зар и то може бити?! Пролази им свима кроз главу.

Наређано по 20 и 30 кола, све прикачена једна за друга. У колима као у соби, клупе па седи у сваким по тридесет и више људи. Прозори као на свакој соби, и врата. Испред кола једна машина са казаном под којим гори јака ватра. Из казана кључале воде скупља се пара у један гвозден сандук, па се та пара спроводи кроз цев испод свију кола. Кад треба воз да се крене, пусти славину из оног сандука пара у цев. Њена снага потера цео воз, и то таквом брзином да би воз одавде до Ваљева стигао пре него што би пешак стигао до накрај села. Један на машини управља возом зауставља га и креће, како му кад треба.

Сељаци се ућутали; погледају се неки се осмехну.

У повратку за село један од старијији рођака Љубиних, рећи ће му: — Да ти нешто рекнем, Јубо. Знати се нећеш љутити на ме. Ако ти ја нећеш рећи, а ко ће... Ми те сви волимо. Волимо те као своја сва. Наш си, па нам је драгост да те и видимо и чујемо. И остали људи, који нису из наше фамилије, волу тебе, противна сина и радују се што си нам дошао. Па слушају како им лепо причаш о туђем народу. Ми смо ти прости, нисмо никуд ишли на далеке путе, нисмо ништа видели. Све је лепо што нам казујеш пријај још: казуј све што си видео. Али знаш дете моје, и ако смо прости и ми по мало мислимо. Знамо да може бити кућа и великих и малих кућа и лепих села и добро обрађених њива; али знаш, она ватрена кола твоја... толики свет се возио на њима, а не вуку их ни коњи ни волови... Немој, Јубо! Што да нам се потсмејаву да кажу сељаци: „Ето ти нашта је прота потрошио толике паре — ишао некуд, измислио па дошао да нама, својим сељацима, исприча не били ко поверио заустави то!

А зар ви, одиста не верујете у ово што вам казујем?

— Не велим ја то... само знаш, знамо ми шта може бити, а шта неможе...

Нови светски рекорд ношења јаја: 358 ком. јаја за 395 дана

До пре неколико недеља држала је једна орпитонска кокош светски рекорд 353 комада јаја у 365 дана. Сад је тај рекорд тучен од једне плимес-рок кокоши у канади, зване „Леди-викторин“. Ова је кокош снела за 395 дана 358 ком. јаја тежине између 58—60 грама.

У времену од 27 јануара до 6 септембра није та кокошка ни један дан погрешила у ношењу: снела је једно за другим 223 ком. јаја.

Овом приликом напомињемо, да су пре десет и више година плимес-рок кокоши највише рекорда у ношењу јаја однеле. „Привреда“

ВЕСТИ

Лиценцирање стоке

Краљ Банска Управа, наредила је да нарочита комисија има да изврши лиценцирање паствува и бикову. Скреће се пажња свима сопственицима паствува и бикову да исте имају пријавити својој општини у најкраћем времену. На основу закона о унапређењу сточарства који сакрије своје грло биће осетно кажњен.

Куповни коњ за војску

Наша ће држава куповати коње за своје потребе. Куповање товарне коње, најмање висине од 138. см. снажне и здраве. Коњи морају бити почишћени, стари од 4—7 година. Сваки продавац је обавезан да потпише писмену обавезу, да ће коња примити натраг, без судског спора, ако се у року од 30. дана, установе ове мане: падавица, сипљиве јељезде, сакагија, лепо слепило, природно слепило, глупо лудило, ћудљивост (mania periodica) и гутање ваздуха.

Сваки продавац је дужан имати уредан пасош.

Позивамо имаоце коња да изводе своје коње на пијацу, пошто ће комисија вероватно доћи.

Венчање

У недељу 16. ов. м. венчаће се у ваљевској цркви у 9 сати пре подне. Петар Живковић, надзорник магацина железа, станице у Ваљеву, са госпођицом Персидом Ђерком Марине и Раде Јовичића месара овдашњег.

Честитања у цркви.

Убиство међу браћом

Ноћу између 8 и 9. ов. мца. Ђошко Петровић из Пакаља у међубије са сопственијом супружницом убио је ножем, свога брата Будимира. Кривац је у рукама власти. Увићај је вршио писар г. Митровић а секцију ср. лекар г. Dr II. Јанковић.

† Милован М. Матић трг.

После дугог боловања преминуо је у својој 49. год. у Београду а сахрањен 7. ов. м. у вар. гробљу.

Покојник је био једна племенита душа, кога су поред родбине оплакали многи сиротни људи.

† Зорка Гавrilović дил. бабица

У четвртак 9. ов. мес. преминула је Зорка Гавrilović, бабица бановске болнице у својој 53 години. Покојница је била једна врло савесна радница, нежна мајка и приме рна грађанка. Уживала је опште поштовања грађанства што је се најбоље видело на дан сахране 10. истог месеца, кад је испраћена до вечне куће.

Бог да је прости.

Апотека код „Лава“

Михаила Марковића. Пресељава се од 1. децембра у локал преко пута

Моју кућу

у улици Косанчића Венац бр. 45. продајем из слободне руке по врло ниској цени, ради селidbe из Ваљева. Кућа има 3 оделења — две собе и предсобље, 2 шупе и једна кујна зидана, пумпа са добром пијаћом водом, великом баштом као и осталим принадлежностима.

За цену и услове обратити се

Јовану Божовићу

каф. у истој кући.

Мануфактурној, Галантеријској
ТРГОВИНИ

Недељко Ж. Павловић

— ВАЉЕВО —

потребује старији помоћник.

Ступити може одмах.

ПРЕДАЈА РАДЊЕ

Моју дугогодишњу кафанску радњу овде у Ваљеву Кнез Милошева улица, предају одмах са целокупним једиком и осталим потребама за радњу, пошто хоћу да се повучем од даљег рада услед слабог здравља. Радња је снабдевена са свима потребама а нарочито са првокласним пићем.

За погодбу и услове обратити се лично сопственику у истој кафани.

АНДРИЈИ ВАСИЋУ (СУШИ).

Колонијалној, бакалској и стакларској трговини **Милана Крстића и Брата** потребан је помоћник, ступити може одмах.

I

Електротехничка радња у Ваљеву

преселила се у нов локал у Војводе Мишића ул. 39. (до Поште).

Снабдевена је са првокласним материјалом за **електричне инсталације**
Велики избор лепих лустера

Израђује: кућевне инсталације осветлења, звона, телефона и громобрана. Струјомере најбоље швајцарске марке.

Заступство: најбољих Радио-апарата, „Викинг“, сав прибор за Радиоаматере. Г.г. учитељима и школама 20% попуст.

Стовариште: чувених чешких шиваћих машина „Минерва“ и немачких „Титан“, за готово и на отплату.

Специјална радионица: за оправке писаћих и шиваћих стројева, радиоапарата и грамофона. Сви резервни делови на лагеру.

Стручно пуњење акумулатора.

Цене умерене.

Израда најсолиднија.

Извештавамо п. грађанству да смо добили:

фабрично стовариште чувених штофова фабрике Влад. Теонаренића и Комп. из Параћина. **Штофови** ове фабрике су бољи и јевтиније од Енглеских штофова. **цене фабричне.**

фабрично комисиона стовариште ципела мушких, женских и дечијих фабрике **»Бостон« А. Д. Београд** ципеле „Бостон“ боље су и јевтиније за данас од сваких других, **цене фабричне.**

фабрично стовариште одела фабрике „ТИВАР“

Цене мушким оделима су Дин.: 290, 330, 350, 390, 420 и т. д.

Дечијим: 115, 120, 130, 140, 160 и т. д. Капути: 440, 450, 500, 550 и т. д.

Квалитет ових одела је одличан, крој савршен а **цене фабричне.**

Наше велико стовариште у свили, штофу, платну, зефиру, порхету, цвилиху, јорганима, и другим артикалама **цене смо знатно снизили.**

СТОВАРИШТЕ КОД

Јовановића и Антонијевића

Ваљево

Културно
наслеђе
Србије